

3. On the purchase of domestic government bonds "Military bonds" during martial law: Resolutions of the NBU Board of March 8, 2022 № 43 URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_08032022_43 (Application date 12.03.2022p)

4. Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine "On the use of cloud services by banks in martial law in Ukraine" of March 8, 2022 № 42 URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_08032022_42 (Application date 12.03.2022.)

5. Oleksandr O. Bryhinets, Ivo Svoboda, Oksana R. Shevchuk, Yevgen V. Kotukh, Valentyna Yu. Radich (2020). Public value management and new public governance as modern approaches to the development of public administrative units. Revista San Gregorinstitutional units. Special editinstitutional unitsn-2020.Núm. 42 (2020)

6. Shevchuk OR Mentukh NF (2016) Protection of the rights of consumers of financial services: the experience of Ukraine and the European Union. [Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: legal sciences]. 2016. Issue 1. Volume 2. P.58-62

Олійничук О.І.

к.е.н., доцент

доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,

Ляхович О.

ст. гр. ПДЕБзм-11

Західноукраїнський національний університет

РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Активні бойові дії, які охопили промислово розвинуті регіони України, спричиняють масштабні людські втрати, а також завдають потужного удару по національній економіці. Значна кількість підприємств

або фізично зруйновані, або не в змозі повноцінно працювати, забезпечувати робочі місця, вести фінансово-господарську діяльність, сплачувати податки, а відтак чимало параметрів економічної безпеки перетнули критичні бар'єрні значення, що становить суттєву загрозу для національної безпеки.

З метою протидії загрозам такого характеру Урядом було розроблено програму релокації та фінансової підтримки бізнесу. Нормативно-правову базу переміщення підприємств становлять Постанова КМУ №305 від 17.03.2022 р., що регламентує порядок безоплатного перевезення майна вітчизняних підприємств, установ, організацій відповідно до переліку, сформованого Міністерством економіки та переданого до Міністерства інфраструктури [3]; Розпорядження КМУ від 25.03.2022 р. № 246-р, яким передбачено план невідкладних заходів щодо переміщення [2]. Таким чином, українські підприємства, які розміщені у зоні активних бойових дій, мають можливість отримати допомогу від держави у релокації до західної України – більш безпечних регіонів у порівнянні з іншими її регіонами. Підприємствам, які мають намір переміститися, надається допомога у підборі найбільш оптимального місця для розташування виробничих потужностей, перевезення персоналу та його розміщення, у разі потреби – пошуку нових працівників, у відновленні логістичних ланцюжків, закупівлі сировини та пошуку ринків збуту. Відповідно до розробленої програми, яка поширюється на постраждалі регіони, можна здійснити як часткову релокацію, так і повну. При цьому переміщення підприємств можливе за трьома способами:

- в самостійному порядку;
- силами АТ «Укрзалізниця»;
- силами АТ «Укрпошта» [4].

В якості субпідрядників також залучаються й інші перевізники залежно від потреб підприємства.

Варто відзначити, що держава серед усіх поданих заявок виділяє пріоритетні – подані від підприємств оборонного комплексу, життєдіяльності населення та підтримки економіки у воєнний час, а тому вони розглядаються в першу чергу (від 1 до 3 днів). Заявки від решти підприємств розглядаються до 5 днів. При цьому усі підприємства, які підпадають під програму релокації, можуть очікувати на прийняття позитивного рішення та надання відповідної допомоги.

Реалізація даної програми має технічну підтримку через використання відповідної платформи. Так, за ініціативи Міністерства економіки та сприяння ДП «Прозорро.Продажі» Міністерства цифрової трансформації і національного проекту з розвитку підприємництва та експорту Дія.Бізнес було запущено платформу цифрової взаємодії з метою надання допомоги з релокації бізнесу [5].

Наразі приймаючими областями виступають: Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька області. У даному контексті навіть формується певна конкуренція між регіонами із залучення бізнесу саме на свою територію, адже збільшення кількості господарюючих суб'єктів генерує позитивні ефекти для регіональної економіки, працевлаштування внутрішньопереміщених осіб, покращення параметрів фінансової, соціальної безпеки тощо. Для прикладу, за інформацією Тернопільської обласної військової адміністрації станом на 18 квітня 2022 року: «Тернопільщина отримала 141 заявку на релокацію підприємств. 26 з них вже розпочали роботу. Зокрема: 4 швейних; 5 машинобудівних; 3 металообробних; 2 харчових; 2 підприємства з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції; 1 – поліграфія, ІТ компанія та 8 з інших галузей. Також 3 підприємства завершили переїзд і встановлюють обладнання. Ще 11 в процесі переїзду» [1].

Отже, можна підсумувати, що програма релокації бізнесу – важливий інструмент протидії тим масштабним загрозам і ризикам національній безпеці, з якими стикнулася Україна у результаті повномасштабної війни. Збереження людських ресурсів і виробничого потенціалу, забезпечення потреб «воєнної» економіки – пріоритетне завдання у стабілізації показників безпеки як на мікро-, так і на макрорівні. Релокація дозволяє вирішити проблему безпечного функціонування бізнес-суб'єктів, «латання дірок» державного та місцевих бюджетів. Крім того, як очікується, саме переміщені підприємства стануть основою відбудови економіки в громадах – їхніх первинних локаціях.

Список використаних джерел

1. На сьогодні Тернопільщина отримала 141 заявку на релокацію підприємств. URL : <https://oda.te.gov.ua/news/na-sogodni-ternopilshchina-otrimala-141-zayavku-na-relokaciyu-pidpriyemstv>
2. Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2022 р. № 246-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2022-%D1%80#Text>
3. Про особливості роботи акціонерного товариства “Укрпошта” в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2022 р. № 305. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2022-%D0%BF#Text>
4. Програма релокації підприємств. URL : <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv>

5. Програма Уряду щодо тимчасового переміщення підприємств з постраждалих під час війни регіонів. URL : <https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/programa-uradu-sodo-timcasovogo-peremisenna-pidpriemstv-z-postrazdalih-pid-cas-vijni-regioniv>

Піддубна В.Ф.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного права № 2,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

ЗАХИСТ МАЙНОВИХ ПРАВ ОСІБ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 був введений воєнний стан, який визначається як особливий правовий режим, що вводиться у разі загрози національній безпеці. Згідно з Листом Торгово-промислової палати від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1 засвідчено форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили): військову агресію Російської Федерації проти України [1].

На сьогодні у багатьох містах України велика кількість пошкодженого майна, будинків. Пропонуємо такий механізм з відшкодування шкоди фізичним і юридичним особам, які опинилися в такій ситуації. Так відповідно до ст. 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Згідно з ч. 1 ст. 319 ЦК України власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. Право власності є непорушним. Ніхто не може бути протиправно позбавлений цього права чи обмежений у його здійсненні (ч. 1 ст. 321 ЦК України). У ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікованого Законом України від 17.07.1997 р.